

متن پرسش

سلام و عرض ادب و تشکر: بنده کتاب خویشتن پنهان را مطالعه کردم و ابهام برام پیش آمده لطفا راهنمایی می‌فرمایید: ۱. درکتاب است که اگر نفس در ابعاد انسانی یا در ابعاد حیوانی کامل شود بدن را رها می‌کند که به این مرگ، مرگ طبیعی گویند حال افرادی که در اثر کهولت سن بعد از چند روز مریضی مثلاً در ۱۰۰ سالگی فوت می‌کنند از کجا بفهمیم نفس ناطقه شان در بعد حیوانی کامل شده یا در بعد انسانی، که بدن را رها کرده؟ اگر نفسشان کامل شده پس دیگر در برزخ و یا قیامت نباید عذابی داشته باشند چون کامل شده اند؟ ۲. افرادی که می‌خواهند و در خواب فوت می‌کنند شامل کدام نوع مرگ می‌شوند، مرگ طبیعی یا اخترامی؟ آیا شامل همین کامل شدن نفس ناطقه می‌شوند؟ ۳. خداوند انسان را به گونه ای خلق کرده که از فرشته هم می‌تواند بالاتر باشد. پس چگونه است که مثلاً فردی که ۹۰ سال عمر کرده و به کمال فرشتگان هم حتی نرسیده چه برسد به بالاتر و در اثر کهولت سن چند روزی بیمار شده و بعد فوت کرده، یعنی نفس ناطقه اش کامل شده و فوت شده؟ منظور از کامل شدن نفس، چه کمالی است؟ آیا اگر فرضاً همان شخص ۹۰ ساله زنده می‌ماند نمی‌توانست بازهم کامل تر شود؟ ۴. منظور از مرگ طبیعی و کامل شدن صرفاً مرگی که در اثر بیماری نباشد را می‌گویند؟ بالاخره هرکس که فوت می‌شود یه جورایی بیماری عارض می‌شود که فوت می‌کند پس چگونه نفس کامل شده؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱. آری! قاعده کلی آن است که نفس در تدبیر بدن بنا دارد که بالقوه‌های خود را بالفعل کند و چنانچه در بُعد انسانی و یا حیوانی که هر دو در انسان است؛ بالفعل شود دیگر نیاز به بدن ندارد و بدن را ترک می‌کند. این بدین معنا نیست که حتماً در کمال انسانی کامل شده باشد. ۲. تفاوتی بین مرگ در خواب و یا بیداری نیست. ۳. همان‌طور که عرض شد علاوه بر ترک بدن به جهت فعلیت در حیوانیت و یا انسانیت، در آن کتاب ملاحظه می‌کنید که بحث «یأس» از ادامه حیات نیز یکی از عواملی است که موجب انصراف نفس از بدن می‌شود. موفق باشید